

**Президенттің «Әділетті мемлекет. Біртұтас ұлт. Берекелі қоғам» атты
Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру шеңберінде
«Қолжетімді және тиімді денсаулық сақтау жүйесі»
тақырыбына арналған Үкімет сағатының
ҰСЫНЫМДАРЫ**

Астана қаласы

2022 жылғы 2 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Әділетті мемлекет. Біртұтас ұлт. Берекелі қоғам» атты Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру шеңберінде «Қолжетімді және тиімді денсаулық сақтау жүйесі» тақырыбына арналған Үкімет сағатына қатысушыларды: Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің баяндамасын, Сенат депутаттары және үкіметтік емес ұйымдардың сарапшы өкілдерінің сөйлеген сөздерін, ұлттық денсаулық сақтау жүйесі адами әлеуетті дамыту индексі бағаланатын ел экономикасының негізгі элементтерінің бірі екенін ескере отырып, оны жетілдіру және дамыту мақсатында Қазақстан Республикасы Парламентінің Сенаты **ҰСЫНЫМ ЖАСАЙДЫ:**

1. Қазақстан Республикасының Үкіметіне:

1.1. «Салауатты өмір салтын ұстану және барлық жастағы адамдардың әлауқатына ықпал ету» *(туу кезіндегі өмір сүру ұзақтығы, Денсаулық сақтау қызметтерімен жалпы қамту, 30-70 жас аралығындағы жұқпалы емес аурулардан болатын жиынтық өлім және басқалары)* БҰҰ-ның Денсаулық сақтау саласындағы тұрақты даму мақсаттарының индикаторларына қол жеткізу жөнінде шаралар қабылдансын және «Дені сау ұлт» әрбір азамат үшін сапалы және қолжетімді денсаулық сақтау» ұлттық жобасы көрсеткіштерінің сапасы, оларды іске асырудың сыртқы және ішкі тәуекелдерін ескере отырып, арттырылсын.

1.2. Жұқпалы емес аурулардан мезгілсіз өлім қаупін 2025 жылға қарай 25%-ға төмендету жөнінде кешенді шаралар әзірленсін, оның ішінде халық арасында тұзды тұтынуды азайту жолымен және ұнды міндетті фортификациялау бойынша заңнамалық тұрғыдан бекітілген шаралар мүлтіксіз орындалсын.

1.3. Тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі (бұдан әрі – ТМККК) шеңберінде медициналық қызметтер көрсетуге міндетті әлеуметтік медициналық сақтандырудың (бұдан әрі – МӘМС) қаржы қаражатының ағынын болдырмау үшін заңнамалық деңгейде ТМККК және МӘМС бойынша көрсетілетін медициналық қызметтер *(әлеуметтік маңызы бар және негізгі созылмалы аурулары бар адамдар үшін шұғыл нысанда стационарлық жағдайларда мамандандырылған көмек)* тізбелерінің аражігі ажыратылсын, ТМККК-ға кіретін қызметтерді қаржыландыруға бағытталған МӘМС шығыстарының жабылуы қамтамасыз етілсін, сондай-ақ нормативке сәйкес халықты жедел жәрдем бригадаларымен қамтамасыз ету үшін жедел медициналық жәрдем қызметін қаржыландырудың қалыптасқан тапшылығын жабуға ТМККК қаражатын бөлуді қарастырсын.

1.4. Қазақстан Республикасының биологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету тұжырымдамасын әзірлесін, олар мыналарды:

- биологиялық қорғаныс деңгейі жоғары зертханалар желісін құру, эпидемиологиядағы молекулалық-генетикалық бағыттың (*нақты уақыттағы ПТР, микрочиптеу, нанотехнология*) және диагностика жасау қорғау құралдарын, әдістерін әзірлеу бойынша ғылыми-техникалық әлеуетті, оның ішінде антибиотиктер, иммунобиологиялық және гендік-инженерлік препараттар өндірісін дамытуды;
- бірыңғай ақпараттық-талдау жүйесін құруды және тәуекелдерді бағалаудың болжамды-модельдеу жүйелерін әзірлеуді, сондай-ақ геоақпараттық технологияларды пайдалана отырып, аумақтардың паспортталуын қамтысын.

2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігіне:

2.1. Денсаулық сақтау жүйесінде кадр саясатының ұзақ мерзімді тұжырымдамасын әзірлеу жөнінде, оның ішінде жоғары білікті мамандарды даярлау мәселелері бойынша шаралар қабылданын.

2.2. Салалық қауымдастықтарды тарта отырып, тарифтерге кешенді талдау жүргізісін және медициналық ұйымдардың қызметін қаржыландыру тапшылығын болдырмау үшін денсаулық сақтау саласында ұзақ мерзімді тарифтік саясатты әзірлеуді қамтамасыз етсін.

2.3. Қан айналымы жүйесі ауруларынан болатын өлім-жітімді азайту мақсатында халыққа кардиологиялық және кардиохирургиялық көмекті дамыту жөнінде кешенді шаралар қабылдасын.

2.4. Ана мен бала өлімінің көрсеткіштерін төмендету мәселелері бойынша кешенді шаралар қабылдасын, олар мыналарды:

- халықаралық стандарттарға сәйкес босану ұйымдарының реанимация және қарқынды терапия бөлімшелерінің, штаттық нормативтерін қайта қарауды, олардың жарактандырылу стандарттарын өзектендіруді;

- МӘМС жүйесіндегі сақтандырылу мәртебесіне қарамастан, прегравидарлы дайындық шеңберінде жүкті әйелдер мен репродуктивті жастағы әйелдер үшін амбулаториялық дәрілік қамтамасыз ету тізбесін (*темір және фолий қышқылы препараттарымен, инсулинмен және оның құрамдас бөліктерімен және басқалары*) кеңейтуді;

- иммундау жөніндегі ұлттық кешенді көпжылдық жоспарды бекітуді қамтысын.

2.5. Медициналық көмектің көлемі мен сапасын айқындайтын клиникалық хаттамаларды, стандарттарды және өзге де нормативтік құжаттарды гипердиагностика, полипрагмазия және индукцияланған шығыстарды болдырмау жолымен әзірлеуді және қайта қарауды қамтамасыз етсін, сондай-ақ курацияны қолдайтын сыртқы мониторинг арқылы халықаралық танылған клиникалық нұсқаулықтарды ендіру арқылы дәлелдену деңгейін арттырсын.

2.6. Нейрогенді дисфункциялық мүгедектігі бар адамдарды емдеу хаттамасына асептикалық мерзімді катетерлендірудің/өзін-өзі катетерлендірудің алтын стандартын енгізісін.

2.7. Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігімен бірлесе отырып:

2.7.1. Профилактикалық тексерулер мен скринингтік зерттеулерді қаржыландыру қажеттілігіне талдау жүргізу және оларды ТМККК-ға енгізуге бастамашылық жасасын.

2.7.2. Алғашқы медициналық-санитариялық көмекке (бұдан әрі – МСАК) баса назар аудара отырып, денсаулық сақтау жүйесін қаржыландыру тетігін қайта қарау жөнінде шаралар қабылдасын:

- МСАК әлеуметтік-бағдарланған моделінің орнықтылығын қамтамасыз етуге арналған шығыстарды теңестірсін, халықаралық тәжірибені ескере отырып, МСАК тиімділігін бағалау әдістемесін әзірлесін және бекітсін;

- МСАК көрсететін ұйымдарды жан басына шаққандағы қаржыландыру есебіне 5 жасқа дейінгі балалары бар отбасыларға патронаждық барып тұру жүйесін енгіздірсін;

- МСАК шеңберінде шығындылығы жоғары қызметтерді сараласын және әлеуметтік медициналық сақтандыру қорымен (бұдан әрі – ФОМС) жасалған тікелей шарттарға бөлсін (*стоматологиялық қызметтер, қымбат қызметтер, медициналық-генетикалық, генетикалық зерттеулер және басқалар*).

2.8. Медициналық қызметтерді өтеу тарифтеріне медициналық ақпараттық жүйелерді пайдалану және интернет желісіне қосылу шығындарын қосу мәселесін қарастырсын.

2.9. Өлім мен сырқаттанушылық туралы деректерді жүйелі тіркеуді, есепке алуды, талдауды, түсіндіруді және салыстыруды жетілдіру мақсатында «Аурулардың халықаралық 11-ші жіктелісін қайта қаралуын жеделдетіп ендіру» жоспарын бекітсін.

2.10. Мамандардың қолжетімділігін қамтамасыз ету мақсатында күрделі амбулаториялық пациенттерді шұғыл тәртіппен емдеуге жатқызу үшін барлық республикалық бейінді клиникалардың жанынан шұғыл көмек бөлімшелерін ашу жөнінде шаралар қабылдасын.

2.11. Қазақстан Республикасының Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігімен бірлесіп, электрондық денсаулық сақтауды дамытудың кешенді жоспарын (Жол картасын) әзірлесін және бекітсін, олар мыналар бойынша:

- медициналық ақпараттық жүйелердің (бұдан әрі – МАЖ) функционалдығына және олардың қауіпсіздігіне қойылатын бірыңғай талаптарды бекіту, мәліметтерді мемлекеттік дерекқорға міндетті түрде беру, сондай-ақ МАЖ функционалдық талаптарына сәйкестігін бақылауды күшейту;

- Денсаулық сақтау министрлігінің ақпараттық жүйелері мен барлық денсаулық сақтау ұйымдарының, оның ішінде жекеше денсаулық сақтау ұйымдарының МАЖ арасында интеграциялауды жүргізу, бұл ретте ақпараттық жүйелердің санын қысқарта отырып интеграциялауды жүргізу;

- азаматтарды тікелей емдеу мекемелеріне тіркеу процесін толық автоматтандыру, сондай-ақ медициналық қызметтердің алынғанын растауды енгізу шараларын қамтысын.

2.12. Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігімен бірлесіп, инвесторлардың денсаулық сақтау инфрақұрылымын дамытуға мүдделілігін арттыру мақсатында бюджеттен мемлекеттік жекешелік әріптестік жобаларын бірлесіп қаржыландырудың тиімді тетіктерін әзірлесін.

3. Әлеуметтік медициналық сақтандыру қорына:

3.1. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау және қаржы министрліктерімен, жергілікті атқарушы органдармен бірлесіп халықтың міндетті медициналық сақтандыру жүйесіне қатысуын арттыру жөніндегі жол картасын бекітсін, сондай-ақ ТМККК және МӘМС шеңберінде қаражатты ұтымды және мақсатты пайдалануды ынталандыратын тиімді тетіктерді ендірсін.